

**PRAKTISK PRØVE FOR Å OPPNÅ
RETT TIL Å PRAKTISERE SOM
REGISTRERT ELLER
STATSAUTORISERT REVISOR**

**Eksamensinstruks med kommentarer fra nedsatt
eksamensutvalg - Tiltrådt av Finanstilsynet**

10.06.2011

Oversikt over regelverket

Lov om revisjon og revisorer av 15. januar 1999 nr. 2

§ 3-3 femte ledd lyder:

” Revisor skal ha gjennomgått en praktisk prøve etter avsluttet teoretisk og praktisk opplæring som dokumenterer at vedkommende er egnet til å påta seg revisjonsoppdrag ”.

Av § 3-3 siste ledd fremgår det:

” Departementet kan gi nærmere regler om hva som skal regnes som variert praksis etter første ledd og hvilke krav som skal stilles til praktisk prøve etter femte ledd ”.

Forskrift om revisjon og revisorer av 25. juni 1999 nr. 712

Kravet til praktisk prøve er nærmere regulert i revisorforskriften § 1-3 som lyder:

“Den praktiske prøven skal teste revisors evne til å anvende teoretisk kunnskap i praksis, herunder kunnskap ervervet i løpet av praksisperioden. Prøven kan arrangeres av institusjoner som tilbyr utdanning etter revisorloven § 3-2 eller annen institusjon godkjent av Finanstilsynet.

Prøven skal minst avholdes en gang per år. Finanstilsynet fastsetter nærmere regler for gjennomføring av prøven. Det gis karakterene « bestått » eller « ikke bestått » ”.

Forskrift om gjennomføring av praktisk prøve for revisorer av 24. april 2001 nr. 433

Om eksamensutvalg sier forskriften § 5:

” Finanstilsynet oppnevner et eksamensutvalg. Finanstilsynet har ett medlem som også er utvalgets leder, Den norske revisorforening har 2 medlemmer, og utdanningsinstitusjonene BI og NHH har ett medlem hver. I tillegg oppnevner Finanstilsynet ett medlem etter forslag fra utdanningsinstitusjoner som tilbyr revisorutdanning etter revisorloven § 3-2 første ledd. Medlemmene oppnevnes for 4 år av gangen.

Utvalget er ansvarlig for utarbeidelse av eksamensinstruks, herunder organisering av sensur, instruks om klage på sensur, eksamensoppgave og sensorveiledning. Finanstilsynet kan forkaste forslaget til eksamensoppgave, eksamensinstruks, sensorveiledning og instruks om klage på sensur, og på selvstendig grunnlag fastsette dette. Utvalget treffer sine vedtak med alminnelig flertall og utvalgets leder har ved stemmelikhet dobbeltstemme ”

Direktiv 2006/43/EF om lovfestet revisjon av årsregnskap og konsernregnskap

Av direktivets artikkel 6 fremgår det:

”Kvalifikasjoner

Med forbehold for artikkel 11 kan en fysisk person godkjennes til å foreta lovfestet revisjon først etter å ha oppnådd adgang til et universitet eller tilsvarende nivå, deretter fullført et kurs med teoretisk undervisning, gjennomgått praktisk opplæring og bestått en fageksamen på nivå med avgangseksamen ved universitetet eller tilsvarende nivå som er organisert eller anerkjent av den berørte medlemsstat.” (vår understrekning).

Videre følger det av artikkel 7:

”Fageksamen

Fageksamen som nevnt i artikkel 6 skal sikre det nødvendige nivå av teoretisk kunnskap innen fag som er relevante for lovfestet revisjon, og evnen til å omsette slik kunnskap i praksis. En del av eksamenen skal være skriftlig.”

Eksamensinstruks

Kapittel 1

Adgang til praktisk prøve.

1-1 Adgang til praktisk prøve for revisorer

For å gå opp til prøven må kravene i forskrift 24. april 2001 nr. 433 om gjennomføring av praktisk prøve for revisorer § 1 første punktum være oppfylt.

Kommentar:

Prøven kan tidligst avlegges etter 2 års relevant praksis gjennomført etter oppnådd bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon jf. revisorloven § 3-2.

De som ble tatt opp som studenter på revisjonsstudiet eller høyere revisorstudium før ikrafttredelsen av revisorloven 1. august 1999, kan godkjennes etter bestemmelsene om praksis i tidligere revisorlov. Disse trenger ikke avlegge praktisk prøve.

Studenter som før lovendring 1.juli 2009, har avsluttet eller påbegynt annen utdanning som tidligere kvalifiserte for opptak på HRS jf. revisorloven § 3-2 annet ledd (slik denne lød før lovendringen), kan tidligst avlegge praktisk prøve etter 2 års relevant praksis gjennomført etter at nevnte utdanning er avsluttet. Dette gjelder studenter som har bestått treårig revisorutdanning, siviløkonomeksamen, juridisk eller sosialøkonomisk profesjonsutdanning eller annen utdanning godkjent av Finanstilsynet.

Kapittel 2

Gjennomføring, opptak, frister og prøveavgift

2-1 Gjennomføring av prøven

Praktisk prøve skal avholdes i høstsemesteret. Det kan i tillegg avholdes prøve i vårsemesteret dersom særlige grunner for dette foreligger.

2-2 Prøveavgift

Kostnadene ved produksjon av prøven, gjennomføring, sensur og klagebehandling dekkes inn ved prøveavgift.

Kommentar:

Det forutsettes at ordningen med gjennomføring av praktisk prøve skal være selvfinansierende, og at de samlede kostnader dekkes inn av prøveavgiften. Dette gjelder også kostnader til eksamensutvalget herunder dekning av honorar til eksamensutvalgets medlemmer.

2-3 Kunngjøring av dato for prøven, søknadsfrister, m.m.

Utdanningsinstitusjonen som avholder prøven kunngjør dato for prøven, søknadsfrist, prøveavgift og eventuelle andre nødvendige opplysninger på hensiktsmessig måte senest 5 måneder før prøvedato.

2-4 Søknad om opptak

Søknad om opptak til prøven skal sendes som elektronisk post til utdanningsinstitusjonen som avholder prøven. Som vedlegg til søknaden skal følge skriftlig egenerklæring om at vilkårene for å gå opp til prøven er til stede.

Søknad om opptak må være innkommet til utdanningsinstitusjonen senest 2 måneder før prøven.

Dispensasjon fra krav om oppmelding innen fastsatte frister kan i særlige tilfeller gis av utdanningsinstitusjonen.'

Kommentar:

At kandidaten ikke har vært kjent med fristen for oppmelding til prøven anses ikke som et særlig tilfelle.

2-5 Avmelding fra prøven

Kandidat som er oppmeldt til prøven, har anledning til å trekke seg og å få halvparten av prøveavgiften tilbakebetalt. Melding om at kandidaten trekker seg fra prøven må i så tilfelle sendes som elektronisk post til utdanningsinstitusjonen senest 30 dager før prøvedatoen.

Ikke gjennomført påmeldt prøve behandles som ikke bestått.

Skyldes dette sykdom, kan prøveavgiften kreves tilbakebetalt hvis dokumentasjon oversendes utdanningsinstitusjonen ikke senere enn 14 dager etter prøvedagen.

2-6 Gjennomføring av den praktiske prøven

Prøven skal på prøvedagen på utdanningsinstitusjonens hjemmeside være tilgjengelig for kandidaten kl. 9.00 på prøvedagen. Besvarelsen skal leveres elektronisk innen kl. 21.00 samme dag.

Prøvens arbeidsmengde er normert til 4 timer.

Manglende besvarelser i forhold til påmelding følges ikke opp av utdanningsinstitusjonen. Automatiserte forespørsler om bekreftelse av mottatt elektronisk post, skal besvares elektronisk av utdanningsinstitusjonen.

Kapittel 3

Prøvens innhold, karakterkrav og hjelpemidler.

3-1 Innholdet i praktisk prøve for revisorer

Den praktiske prøven for revisorer skal gi grunnlag for å vurdere om vedkommende er egnet til å praktisere som ansvarlig revisor.

Kommentar:

Prøven skal i første rekke teste om kandidaten kjenner de relevante bestemmelser og reguleringer i ulike praktiske situasjoner, også forhold som ikke er dekket i profesjonseksamen ved utdanningsinstitusjonene. Kandidaten skal i størst mulig utstrekning vise til relevante lover, forskrifter og aktuelle rundskriv, standarder, uttalelser og lignende samtidig som det forventes at spørsmålene besvares med korte redegjørelser.

3-2 *Karakterkrav*

Det gis karakterene "bestått" eller "ikke bestått".

Karakteren "bestått" oppnås om prestasjonen tilfredsstillende de faglige minimumskrav som er nødvendig for at vedkommende er egnet til å praktisere som ansvarlig revisor.

Kommentar:

Innholdet i og kravene til praktisk prøve må sees i sammenheng med at kandidatene allerede har gjennomført bachelor i revisjon eller master i regnskap og revisjon og har minst to år variert praksis i revisjon. Det gis derfor "bestått" til besvarelser som bedømmes i karakterområdet A-D. Besvarelser som bedømmes til karakter E eller dårligere gis "ikke bestått".

3-3 *Assistanse og hjelpemidler*

Kandidaten må utføre prøven selvstendig og kan benytte skrevne og tekniske hjelpemidler under arbeidet.

Kommentar:

Praktisk prøve gjennomføres som hjemmeeksamen. Dette innebærer mulighet for å benytte hjelpemidler av forskjellig art. Prøven skal vise kandidatens evne til å praktisere sine kunnskaper, og i praksis vil jo revisorene nettopp måtte ha evne til å finne frem i relevant materiale. Forutsetningen om hjemmeeksamen innebærer at kandidaten skal jobbe selvstendig med oppgaven. Ved innlevering skal kandidaten bekrefte at vedkommende har gjennomført prøven alene.

3-4 *Utarbeidelse og godkjenning av prøven og sensorveiledning*

Eksamensutvalget sender forslag til prøve, sensorveiledning og forslag til sensorer og klagesensorer til Finanstilsynet til godkjenning i god tid før prøvedag.

Kapittel 4

Sensur, gjennomføring av sensur og sensurfrister.

4-1 *Gjennomføring av sensur og sensurfrist*

Utdanningsinstitusjonen oversender prøven, sensorveiledning og kandidatenes besvarelser til sensorene.

De oppnevnte sensorene fastsetter karakteren.

Sensorene sender resultatet av sensuren til utdanningsinstitusjonen innen 3 uker etter prøvedagen.

Kommentar:

Ordinær sensur gjennomføres ved en eller flere sensorgrupper, hvor sensorgruppene består av en statsautorisert revisor med virke i universitets- eller høgskolesektoren (intern sensor) og en statsautorisert revisor som praktiserer som oppdragsansvarlig revisor (ekstern sensor).

Sensur skjer enten ved gjennomgang av intern sensor i sensorgruppen eller ved at besvarelsenes fordeles mellom sensorene i gruppen.

Ved tvil om bestått/ikke bestått gjennomgås og diskuteres besvarelsen av begge sensorene i gruppen. Det anslås at ca. 10 % av besvarelsene kan bli rettet av to sensorer.

4-2 *Kunngjøring av sensur*

Utdanningsinstitusjonen meddeler omgående kandidaten resultatet av sensuren etter at karakterene er fastsatt.

Utdanningsinstitusjonen skal på samme tidspunkt offentliggjøre sensorveiledningen.

Kapittel 5

Klagebehandlingen.

5-1 *Begrunnelse for karakteren "ikke bestått"*

Kandidaten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettelsen når prestasjonen er bedømt til karakteren "ikke bestått".

Kommentar:

Se kommentar til § 3-2.

5-2 *Klage på karakterfastsettelsen*

Kandidaten må fremme klage på karakterfastsettelsen skriftlig innen 3 uker etter vedkommende er gjort kjent med karakterfastsettelsen. Dersom kandidaten har bedt om en skriftlig begrunnelse for karakterfastsettelsen beregnes klagefristen fra mottagelse av begrunnelsen.

Klagen skal forelegges klagesensorene for ny sensur. Klagesensorene skal ha tilgang til samme informasjon som sensorene ved ordinær prøve.

5-3 *Gjennomføring av ny sensur*

Utdanningsinstitusjonen oversender prøve, sensorveiledning, kandidatens besvarelse og klage til klagesensorene.

De oppnevnte klagesensorene fastsetter endelig karakter for kandidater som har fremmet klage og informerer utdanningsinstitusjonen om karakterene.

Klagesensorenes karakterfastsettelse er endelig og kan ikke påklages.

Kommentar:

Det forutsettes at det skal være to klagesensorer og at disse sensorer i fellesskap fastsetter den endelige karakter.

5-4 *Kunngjøring av ny sensur*

Utdanningsinstitusjonen meddeler kandidaten resultatet av klagebehandlingen omgående etter at karakterene er fastsatt av klagesensorene.

Kapittel 6

Prøvebevis

6-1 *Utstedelse av prøvebevis*

Utdanningsinstitusjonen som avholder praktisk prøve, utsteder et bevis til kandidaten som angir at prøven er bestått. Utdanningsinstitusjonen skal også sende oversikt til Finanstilsynet over kandidater som har bestått prøven.